

Om häxväsende och vidskepelse.

Om Dominus Nicolaus Jonæ, som var komminister i Högsjö under tiden 1660—1689 förmåler krönikan "att han såväl som andra prästmän hade mycket att göra under det högst beklagliga trolldomsväsendet till sanningens utletande af dessa djäfvulens verktyg, hvarför såväl härför som för mycket annat han blef kyrkoherde i Resele".

Rörande häxväsendets uppkomst och grasserande under den ofvan anförda tiden äro meningarne ytterst delade, men otvifvelaktigt är, att denna sjukliga farsot varit grundad på en af okunnighet och fanatism gynnad sjuklig religiös upphetsning, ett slags djäfvulsmani, hvartill möjligen bidragit gamla sägner om nattliga sammankomster af de mot kristendomens införande motvillige hedningarne.

Tron på häxväsendet vann emellertid många tusen anhängare i hela Europa. I Sverige hemsökte denna trolldomsfeber isynnerhet aflägsnare bergs- och skogs-trakter, där befolkningen med sitt säregna skaplyne visat sig vara mest tillgängligt för hvarjehanda inbillningar rörande öfvernaturliga ting.

Under konung Karl XI:s regering vann tron på trolldoms- och häxväsende ett förfärande insteg bland vårt folk. De vidskepliga föreställningarne utgjorde rent af en farsot. Myndigheterna sökte på allt sätt hindra deras utbredande, och de mest härresande grymma straff, såsom att lefvande brännas å båle m. m. användes för att hämma eländet, som ju mer det bestraffades, desto mer tilltog.

På de mest ovederhäftiga angifvelser och vittnesmål